

ROVBLADET

Mars

Nr 1 / 1984

17

Medlemsblad från HEDESUNDA HEMBYGDSFÖRENING

FRIVILLIGA BRANDKÅREN (Omkring 1935 - 1936)

Brandbil fanns ännu inte. Sprutan kopplades efter någon annan bil.
Endast pastorsadjunkt Rosenius hade (privat inköpt) skyddsutrustning.

Emil Johansson, 2:e vice brandchefen Johan Ulander ?, Martin Rosenius,
Carl Sörling, Sven Andersson, 1:e vice brandchefen Simon Westlund,
Per Lindell i gasmask, brandchefen Oskar Sörling, Emil Skoog, Karl Lööf,
Carl Ugglå, Algot Qvist, Johan Sundström och Erik Lundgren.

Kultur och hästvandring.

"Diskussionen rörde sig om, hur vi nutidsmänniskor glömma kulturarvet från våra förfäder och ofta ringakta de gamles arbete och deras enkla levnadsvanor. Något måste göras, ansåg man, för att återknyta sambandet med gågna släkter och förmå människorna att förstå, det vi alla äro länkar i en sammanhängande utvecklingskedja". Jag citerar här ordagrant vad som står i hembygdsföreningens första tryckta alster. Det var några framsynta personer som suttit under den ärovördiga linden vid kyrkoherdebostället och resonerat vad som kunde göras för att de gamlas gärning inte skall glömmas. Det var sommaren 1912 och jag hade nyss fyllt fyra år och var inte inbjuden. Stundom skäms man över att man tillhör den skara som jag vid slyngelåren kallade för gubbstruttar. Men rätt som det är kan en våg av stolthet genomströmma min lekamen: Man var ju med på den tiden, även om man mest var i vägen. Jag har varit med och slagit med lie och burit hö på hävlar. Jag har vevat separator och smörkärna. Och så har jag varit med och tröskat då kraften för maskineriet var en hästdragen vandring. Det är den nyuppsatta vandringen som gör att jag fattat pennan för att försvara den här grejen, som en del anser vara en onödig belastning för föreningen. Jag är emellertid glad över att den kom upp, och nu står den där så stolt. Visst är den en mycket viktig länk i den kedja vi kallar för kultur. Man kan undra vad de sju personerna under linden talade om. De anade nog att självhushållningens tid kommer att ge vika för en ny teknik. Kanske de talade om vad deras fäder berättat om slavgörat då sädeskornen skulle bankas ur axen med slaga. Slavgörat som sedan blev hästgöra. Kanske någon var djärv nog att spekulera om att vandringen kommer att ersättas av oljemotor och tröskverk, som inte bara slår korna ur axen, utan även rensar säden. Den persson skulle inte alls passa i gänget som sagt att det kommer att bli maskiner som tröskar på åkern samtidigt med kapningen. Vi skall maskina, hette det i min barndom då tröskning skulle äga rum. Vandringen var ju den första maskin som satts i rörelse i socknen, fast inte endast till tröskning. Under första världskriget blev det slut på potatismjölet. Det var annars en ingrediens som folk kunde göra själva. I en granngård till mitt barndomshem fanns det en motordriven potatisrivare. Till motorn fanns det dock ingen olja. Problemet löstes med att rivaren installerades i logen till en annan granne till oss, där det fanns en vandring. Det funkade alldeles utmärkt och det blev pärenmjöl i massor. Jag tänker nu inte spekulera om den här maskinen kan användas till något slag. Visst håller den att spänna en kuse för dragbommen, sedan denna viktiga sak har blivit monterad. Så har vi taket som täcker den fina saken. Jag föreslår att vi på gammalt hedesundavis konstruerar ett nävertak. Detta är kultur! Snälla ni, sluta ruska på huvudet. Visserligen har jag aldrig varit med och byggt ett nävertak, men jag har varit med och rivet ett hundraårigt sådant, så tvivla inte på hållbarheten.

Henning Persson

Sjungar - Pelle.

Långt från landsväg och bebyggelse på ett ödeställe, som kallades Fläxmyren, bodde Sjungar-Pelle i en fallfärdig stuga. Han var ett stort original och levde i en värld för sig, där han stod i förbindelse med övernaturliga och ockulta ting. Många trodde på hans synska förmåga, andra ansåg honom mentalt rubbad. Hur som helst var han en överdängare i att berättata om sina möten med det övernaturliga, som vi vanliga människor aldrig får uppleva. Skulle allt som "Sjungarn" förtäljt ha satts på pränt, kunde det ha blivit en best seller, som skulle ha slagit många med häpnad. Dock: ingen är profet i sin hemtrakt och den gamle levde i stor fattigdom, tills han var mogen för fattighuset, som det hette på den tiden. Han var strängt högkyrklig och varje högmässa satt han uppe på orgelläktaren, varifrån man hörde hans mäktiga stämma bryta igenom i psalmsången. För detta hade han fått namnet Sjungar-Pelle. Han hade också för vana att uppsöka sjuka och med dem söka bot och bättring inför resan mot det okända.

En gång, det var medan "Sjungarn" ännu var i välmakten, som man säger, så hände det sig att gamle båtsman Lindgren i Ålbo by blev svårt sjuk. "Sjungarn" sin vana trogen besökte den sjuke båtsmannen för att medelst böner hjälpa den sjuke på den rätta vägen mot förgängelsen. Visst var båtsman Lindgren illa därän, men sjukare var han inte än att han bad "Sjungarn" fara och flyga in i aftonsången med sina signerier. Någon själämässa blev det alltså inte och "Sjungarn" fick göra en snopen sorti ut ur stugan. Det var vinter och kallt så "sticken hoppade", som de gamle brukade säga, när "Sjungarn" strävade hemåt till Fläxmyren på obanade vintervägar.

Stugan som han ägde var på ett rum och ett stort kök. Rummet hade han inrett åt sin gamla häst och en tunn brädvägg skiljde rummet från köket. När han kom hem till stugan efter sin misslyckade mission hos båtsman Lindgren och väl inom dörren, tog han vatthinken, som det hade bildats is på under dagen och bar in den för att vattna hästen. När han kom tillbaka in i köket tog han ett tråg, i vilket han tömde en skopa vatten. Ur en bunke tog han sedan några nävar gröpe och rörde till en deg i tråget och bar in det till hästen. Denne var nämligen tandlös och kunde inte äta hö som vanliga hästar. Sedan var det dags att göra upp eld i spisen. Han tände eld på några törestickor, som han alltid hade i beredskap och kunde på så sätt få till en brasa på nolltid.

När elden tagit fart satte han sig framför spisluckan och försjönk i tankar. Så satt han länge och lyssnade till hästens smaskande, som inte alls lät som när andra hästar äter. Allteftersom det blev varmare i stugan kunde han ta av sig ytterkläderna och göra i ordning kvällsvarden. Men han kunde inte komma ifrån sin oro över att han misslyckats i sin mission hos den sjuke båts-

mannen. Han tittade tankspritt ut genom fönstret och fick till sin förvåning se två ljus långt borta mot Svartby-fallet, som närmade sig över ängarna. "Sjungarn" förstod genast att det var den lede själv, som kom med båtsman Lindgren nerstoppad under slädfällden. Med "Sjungarns" vokabulär när han sprang ut för att möta skjutsen så lät det så här: "Bärhudda söm ja var språng ja te knäss i djupsnön a skria a ba sa hä hördös da föll täll västan-sönnönö." För ett sådant motanfall var den lede tvungen att vända på ekipaget tillbaka till Ålbo och stoppa ner båtsmannen i utdragssoffan i soldattorpet. Själv var båtsman Lindgren okunnig om den vådliga slädfärd, som han i sällskap med Hin Håle fått fara över ängarna mot Fläxmyren. Han slutade sina dagar fridfullt i utdragssoffan i torpköket.

Karl Brundin.

Sjungar Pelles sökande efter skatt midsommaren 1930.

Aldrig kunde jag tro att det Findes så Fräck tjyvar i Brunnsby, att de skulle Ståla Kistan från mig som ej var lösspetad på någondra sidan i gropen.

Gropen i Åsen var 4 alnar Jup, kistan var sirka femkvarter bred 6 dito lång. Då jag gick i Åsen Midsommarnatten den 22 juni knäpte jag ihop mina Händer samt till bön ansigted mot Jorden och bad evinnerligen bön till Gud om han ville genom sin stora Nåd utvisa åt mig På den Pukt där skatten ligger, då öppnades i Jorden ett Jup för mig en meters tvärhuggen vägg, på den ändan mot Sörlings var det lodrätt hugget rätt ner, på andra slutningen mot det tvära jupet. På kanten af en ringlagd Sten, en fot bred tvärt över, på stenringen var det 2 tums mossor rätt ner der kistan ståd. Då fastestunden var inne Då låg jag efter marken med ansiktet mot marken, Då gav jag Gud ett löfte uti Bönen att sjänka till medeslösa Studerande på Fjellstadska skolan i Uppsala 50 kronor, till Johanneslund Stockholm 50.100 kronor till Maria Engström som Prädika för den tid hon var här, och en ovanlig Sångåva.

Så nu har jag inga medel att fullkomna mina löften som jag gorde denna misommarnatt, om han ej gifver mig något Annat Ställe, för om Gud gifver mig Helsans gåva näst kommande vecka Så reser jag till Arnön som ligger mellan Gäfvan och Södrasundet.

Men nu vill jag Säger eder ni som har Stulitt dels från mig men Större synd har ni gjort mot fattiga Evangelister som stal från dem Penningsumman som de skulle få af Skatten men det går för eder som det gick Sjänk Olle, Gud låter Jevulen taga förståndet från eder men ett samvetsqual under Hela eder nådatid medan ni lever på jorden.

Återgivet efter ett större plakat, uppsatt på spruthuset i Brunn och egenhändigt skrivet av Per Persson Engvall.

M I N N E N

av

Erik Ström.

(Fortsättning)

Efter Helgemäss var det tid att fara till skogs och köra in den första kolmilan. Janses kolade vanligen tre milor på 15-16 famnars omkrets. Det brukade bli 40 å 50 stigar ur vardera; 90 stigar skulle de köra in och kola för arrendet. Överskottsstigarna fick de betalt för. För utkörningen till Gysinge fick de 25 öre per stig och fjärdingsväg = 10 öre per kilometer.

Inresningen gjorde farbror själv. Vallner kolade visst alla milor de år jag var där. Kolarn skulle alltid ha en man till hjälp tills milan gått i mark, som man sade. Det hände nämligen att milan slog. Det bildades gaser och blev en explosion, så milan kastade av sig stybben och brann upp, om man inte fick på stybben igen i tid. Efter inkörningen skulle kullen jämnas, sen skulle hon täckas med granris och sedan ett ganska tjockt lager kolstybb. Vid markkolning tändes milan på kullen. Man eldade en försvarlig brasa, tog upp draghåll ner till och sen täppte man igen tändhålet.

Jag fick mest vara med Vallner vid kolningen. Sen milan var färdigkolad skulle hon rivas ut. Det var det smutsigaste arbetet. Då såg man ut som en sotare. Så blev det alltid en del bränder, som man gjorde en brandstöt av. Kolen skulle aktas i tre dygn. Även kolen i stöten, som brukade kola på en tre, fyra dygn. Inte förrän nio dygn gått, fick kolen köras till kolhus. Första milan brukade vara klar till jul. När man varit inpyrd med sot och inte fått sova i lugn och ro - knappast någon natt - och så fick komma hem till jul och bli ren och få sova riktigt, det var härligt! De hade fyllt ett stort kar med vatten i tvättstugan och kommanderat dit pigorna för att skrubba mig ren. Det var varmt och skönt. De hade väl varit där på dan och eldat, så jag höll på att somna.

Det var efter jul, som jag var med Vallner och kolade en mila på andra sidan Dalälven på Vålaskogen, där de hade en kolbotten eller möjligen två. Året efter tror jag det var vi hade kolat och var färdiga att fara hem dagarna före jul. Vi hade packat ihop det vi skulle ha med oss hem på en dragkälke kvällen förut. När vi vaknade var det snöyra. Vi gav oss i väg långt innan det var dager. I skogen var det relativt lugnt, men det var redan mycket snö. Vi hoppades, att landsvägen skulle vara plogad. Det var den inte! Så när vi kom fram till Hade herrgård, där skogvaktaren bodde, ansåg vi det hopplöst att släpa kälken längre, så vi lämnade kvar den där.

Vi fick vara glada om vi kunde ta oss hem ändå. Södra sundet var väl fruset och ordentligt buskat, så man såg vägen, men när vi lämnade landsvägen på Ön och satte kurs på Finnmyra började det bli mörkt. Det var dessutom nordostlig vind, så snön piskade oss i ansiktet. Vi såg ljuset från Vallners fönster emellanåt och fram kom vi så småningom, men jag tror att jag aldrig varit så trött.

Efter jul var Erik och jag och körde ut kolen. Vi fick betalt för 6 fjärdingsväg. Vi körde från skogen så tidigt som möjligt på morgnarna, så att vi skulle komma fram till kolhusen i tid för att slippa stå i kö så länge. Så småningom kom då kolgillars och sa vilket nummer i kolhuset man skulle stjälpas sina stigar i. Sedan gav vi hästarna hö och gick in i masugnen, där det var varmt och åt frukost. Sen körde vi till skogs igen och fatade i stigarna. Det skulle fatas så att de små kolen blev mitt i stigen och de stora i kanterna. Sen åt vi middag. Eftersom det var dalig väg närmast bottnen, körde vi fram varsin stig till bättre väg. Där hakade vi på dem, när vi kom nästa morron. Ja, sen var det dags att gå in och äta och sova i kojan.

En vinter körde Erik och jag kvistmeter till Gysinge på förtjänst. Jag minns inte varifrån, men det kunde i alla fall inte vara längre bort än att vi kom hem till kvällarna, för jag hade Orion, och han hade ju i första hand alla prisbelönta kor på trakten och dessutom en del andra att betjäna, så han måste vara på plats var dag. Erik hade båda mörarna. Den unga fick gå löshäst. Vi lastade för 4 kronor på Orions åk och för 3 kronor på vardera mörren, så det blev summa 10 kronor. Jag var förbjuden att tala om hur mycket vi förtjänade. Erik var hästkarl som John. Dagspenning för mandagsverke var väl 1 krona - 1,50 kanske. 50 öre vet jag kvinnorna fick vid potatisplockning. Piglönerna var 25 å 30 kronor per år och så fick de väl en tia i städja, när de tog plats. Dränglönerna var väl mer varierande.

Jag var ju så ung, så det blev aldrig avtalat någon bestämd lön, men jag fick ju allt vad jag behövde. Rejåla hemvävda vadmalskläder, skor och strumpor, skjortor. Allt rejält hemarbete. Ja, så fick jag väl några kronor emellanåt. När jag slutade fick jag en bankbok med 50 kronor insatta.

Jag minns en gång vi körde kol med hästarna och det kom order från brukspatronen, att de skulle köra massabalar till Söderfors. De skulle köra med två hästar, så Erik tog bägge hästarna och körde löshäst. Farbror tog Orion och alla kolstigarna. Jag måste vara med och hålla i de eftersta stigarna. "Nej, se nu kommer tåget!" sa bruksgubbarna. Vi fick stjälpas nere i kolhuset så vi slapp köra upp.

En gång såg jag Orion arg. De hade tagit en barnhemspojke från Gävle. Han hade varit ute och kört någonting och hade väl retat honom. Jag höll på att sela av i spiltan närmast dörren. Nu var det så att hästarna stod med huvudet mot dörren, så de skulle runt hörnet, när de skulle i spiltan. Pojken öppnar ställdörrn och går framför tjurn in. I samma ögonblick vrålar tjurn till och tar fart. Hade jag inte fått tag i tömmen och dragit honom mot spiltan, vet jag inte hur det gått för Fredrik.

En gång blev jag rädd. Jag stod och ryktade honom och han slickade på mitt stövelskaft. Jag hade ett förskinn på mig och när tjurn lyfte på huvudet, hade han fått ena hornet under förskinnet, så jag följde med till väders. Jag lyckades stiga upp på foderkrubban och komma loss. Men det kunde ha gått illa. Vid 1901 års utställning i Gävle var Orion den enda gästriketjur, som fick första pris.

Hösten 1898 slutade jag hos Janses och flyttade till Jönsses i Flösta. Bonden hette Per Andersson. Hustrun hette Stina. Barnen hette efter ålder: Brita, Anna, Anders, Per, Kristina och Nils. Sen fick de väl någon mer, för en pojke, som inte fanns då, är nu ägare till vad vi kallade moster Annas stuga på Piparudden i Finnmyra.

Så hade de en dräng, som var lite mindre vetande. Han hette Lindberg, men hade fått öknamnet Gråtvätt. Han hade bråkband, men led ändå av sitt onda i-bland. På vintern hade jag Lindberg med mig och kolade en mila hemmavid, tror jag.

Den bonden hade den egenheten att han inte kunde sova och blev mer eller mindre virrig eller tokig, som man sade då. Nu heter det väl stress. Han led av detta en sommar sedan jag kommit dit också och jag gick och klämde sönder ett lillfinger, så jag skulle gå med armen i band. Lindberg gjorde ingenting ensam. Säden var mogen och mor Stina var förtvivlad. Jag kunde inte annat än ta Lindberg och flickorna med ut på åkern och sätta i gång med skörden. Det gick bättre än jag kunde tro. När jag kom tillbaka till doktorn, sa han, att fingret läkts så bra, att han inte behövde ta av det. Jag har haft bra läkhull.

De hade också kolningen på Vålaskogen. På hösten skulle jag, Lindberg och gubben, som skulle kola, fara dit och göra en kolkoja vid en ny kolbotten. Jag minns inte vad gubben hette, men jag minns han hade sår på benen, som han dragit upp med sillmjölke för att han skulle slippa värnplikten.

Det blev middag innan vi hann fram till den gamla kolbotten. Gubben hittade dit, för han hade varit där och kolat. Lindberg hade varit där och brutit upp den nya botten. Medan gubben laga litet mat skulle Lindberg visa mig den nya botten. Men hus han gick, hitta vi ingen kolbotten. När det började skymma på kvällen, hittade vi inte tillbaka heller. Då tog jag kurs åt det håll landsvägen måste gå. Lindberg ropade: "Gå inte ifrån mej!" Vi kom mycket riktigt fram till landsvägen. Vi hittade en olåst lada, där vi kröp ner i höet och sov. Tidigt nästa morron väckte jag Lindberg och sa till honom, att stanna kvar tills jag kom tillbaka. Jag tänkte gå fram till Hade och få skogvaktarn med mig. Som jag också gjorde. Han följde med och det visade sig att vi gått åt fel håll. Det smakade bra med fläsk och potatis när vi kom åter, för vi var utsvultna.

Ja, så gjorde vi den där kojan. Materialet fanns på platsen utom dörren. Vi högg först lämpliga träd. Först till två timmervarv och gavel, som timras. Sen rakkluvet virke till lave att sitta och ligga på, samt till sidor, och även till tak. Så byggs spisen av sten, som bryts upp på platsen. Till sist öses kolstybb över det hela. De skulle kola av torr asp. Troligen blev det en besvärlig mila, men det angick inte mig, för jag skulle flytta till prästgårdsarrendatorn Ullander.

En episod kommer jag ihåg. Jag hade köpt en gammal mynningsladdare och gick ut en söndagsförmiddag och skulle skjuta kråkor. Jag fick inga, så skottet var kvar i bössan, när jag gick in och skulle äta middag. För säkerhets skull tog

Jag av tändhatten innan jag gick in. Bäst jag satt och åt, smäll det i drängkammarn. Jag dit förstås och där satt hela hagelsvärmen i dörrspegeln. Ett par småpojkar hade fått tag i en tändhatt, som de skulle smälla av. De visste inte att bössan var laddad.

Första november flyttade jag in i prästgården. Drängstugan var stor och hade ordentlig eldstad. Jag delade den med husets två pojkar Emil och Johan. Dessutom brukade komministerns två pojkar tillika med klockarns hålla till där. Jag kommer faktiskt inte ihåg vad varken Ulander eller hustrun hette i förnamn. De hade en pojke, som hette Viktor. Han fick heta prästgårdsköksan. Sa hade de Anna i min ålder och Beda i skolan.

Gamla kyrkoherden hade dött något år förut. Han var över 90 år då och hade varit blind i flera år. Gamla frun levde. Hon hade två pigor: husa och köksa. Det var där Viktor trivdes. Sa hade de hjälppräst, som bodde i prästgården och avlönades av kyrkoherden. Denne, som utom lönen uppbar avkastningen av boställets skog i Gamle, som visst lämnade en 6 - 7.000 kronor om året.

Kyrkoherdens son var komminister. Det var dennes pojkar, som höll till hos oss. Hjälpprästen då hette pastor Hurtig. På den tiden var det ett konsistorieår, när en kyrkoherde dog. Nu var det ett sådant år. Ulander hade att, mot obekant vederlag till ärkestiftets konsistorium, disponera kyrkoherdeboställets avkastning. Dessutom hade han åtagit sig att försätta husen vid Gamle i godkänt skick. Pastor Hurtig hjälpte honom så mycket han kunde. Av okänd orsak hyste han inte någon större vördnad för konsistorium. Ulander var driftig och duktig. Han hade varit stenhuggare när han 7 år förut arrenderat prästgården. Nu hade han två hästar, omkring 20 prima kor och åkerbruksredskap av alla slag. Eftersom han inte kunde komma överens med den nya kyrkoherden om nytt arrende, trots långa förhandlingar, hade han köpt en rätt så stor egendom i Tierp i Uppland.

Jag var ju med på flyttningen sista vintern. Jag minns inte hur många foror vi körde, men nog plockade han med sig allt sitt. Jag kommer ihåg, att prästens pojke kom och berättade: "Nu är det pappas Valö!" Jag tror församlingen hette så, där han blivit kyrkoherde. Nu skulle det förstås bli ny komminister. Hurtig sökte ju platsen. Han hade blivit vald, om inte en arrendator, som röstade för en herrgård och hade 500 röster, röstat på motkandidaten. Sedan uppdagades att han hade obetalda utskylder och alltså anligt den tidens lag ej var röstberättigad.

Första vintern körde vi timmer från hemskogen till Smedsängs station. Det var ju kort väg, så vi körde två foror om dan. Man fick minsann sno sig om man skulle hänga med Ulander i skogen. Det hade blåst omkull en del timmertallar. Det virket körde vi till Brunns såg.

(Fortsättning följer)

En könstu kär.

Ja va fram tä byn i nära änön en dag, a sëm hä tog ti innan ja feck uträtta vä ja skulle, så vart ja slunjin a geck in på pensionatö, för att få mäg en matbit. Hä va tomt i lokaln så närsöm på en spinku kär, sëm sätt a åt ve bolö breve där ja slog mä ner.

Under tin sëm ja sätt a vänta på tä bli öppassa så hadd ja ögönö på en där kärn a va han sätt i sä. Va ja kun si så hadd han nära oskala pärön på tallrecken a nära stränkar grönt, vä hä kunn vära för sla. Pärönö åt han oskala a kan en höra, han begärd in vattnö a sëm pärönö va koka i. Jäntan sëm passa öpp'n såg litö försätt ut när hon sätt åt'n pärönvattnö. En har föll int nä mä a göra va fölk äter, men dä får ja da säga, att int skull då jag messa mun på sän där mat, i dä ställö skull en föll omängnas ve sän där diet eller va dom kallart.

När han hadd äte öpp vär som var på tallrecken, tog han öpp en rödbeta ur en pösö som han hadd mä sä. Sen börja han gnaga på rödbetan a drack pärönvattnö åträtt. Han hadd långa tänder fram i mun, a sëm ja satt a titta på'n så vart han mer a mer lik en harö sëm sloka örönö. Emellertid kom jäntan in mä fläskkotlätt'n sëm ja hadd beställt, så ja mätta släpp ögönö från de där undervärskö, som satt där a gnagdö på rödbetan.

Bäst hä var så kom han över tä mitt bol a fråga öm han feck slö sä ner a prat bört en stönn, a hä kunn ja föll int nek'an. Söm sagt hä va en könstö kär a sëm han hadd sätt sä, så börja han fråg ut mäg va ja hadd för matvanör. Ja, ja sa som hä var, att ja åt värsomhelst, som dugd täll a äta.

Han gloddö stinnt på mäg en stönn a sen sa han mä darr på röstön: "Min gode man, ni är ute på en farlin väg." Han la ut textön sëm en värsta prädikant a sökt bevisa hur farlit dä ä att åt kött. "De flesta av fölsjö dör en förtidi dö genöm att döm är köttätare." - "En människas tanngål," fortsätt han, "visar mä all tydlighet att vi är växtätare."

Ja vart sinnt på kärn, för ja tyckt att va ja åt angeck ingen annan än mäg själv. När han sen sa, att en köttätare inte behöver längre tärm än en katt, så svara ja, att dä kunn en föll va gla för att slippa dras mä fyra magar, som kräkönö. "Sen kan en undra", sa ja, "hur hä skull ta sä ut i körskan öm fölsjö sätt a idissla under högmässan.. Präst'n feck föll svälta ett dynjön innan han skull kunn håll söndagsprädikän," spädd ja på, "a int ä min tanngål skapa för tä åt hö, hä är ja da säker på." Ja gav på en kär sa han höll på a färäv stoln, så till sist insåg han att tal ve mäg var täll a spill krut i onödan.

Ja sätt a titta pän sen han gått tällbakö tä sitt bol, a ja undra - att skull hä va så hällsamt tä äta som de där undervärsjö, så skull föll han si ut som hälsan själv. Iställö såg han ut sëm en öpptörska

bröms, sön lega millan ett par vinnfönster na år. Han såg missmodin ut när han rest sä a bar iväg ut. Ja följd etter hönommön när han la iväg nerför gatan. Han hadd långa spinkuga ben a sahär på håll såg han ut sön en hoftång som en sätt en fläbbmyssa på.

Sön sagt, hä är nog bäst tä hållsä täll den matordning, som hittills har hulle mäg ve hälsa a lugn tä humörö, tyckt jag si.

K. B.

Gamla recept

Nedanstående recept är hämtade ur tidningsurklipp från omkring år 1920.

Prästoårdslimpor

1/2 kilogr. sammalet rågmjöl, 1/2 l svagdricka, 1 l mjölk, 2 1/2 kilogr. gott vetemjöl, 80 gr prässjäst, 2 msk salt, 75 gr smör, 1/2 l sirup, 2 msk fenkol, 1 msk anis, 3 msk finhackade pomeransskal.

Beredning: Rågmjölet slås i ett fat och utröres med drickat, som bör vara ganska varmt. Omröres samt övertäckes och får stå på dragfri plats över natten. Följande morgon tillsättes 1 kilogr. av vetemjölet, den ljumme mjölken samt den i litet ljumt vatten utrörda jästen och degen arbetas med händerna tills den bliver fin och smidig. Om så skulle påfordras tillsättes mera mjöl och degen ställes att jäsa till sin dubbla storlek. Smöret, sirupen och kryddorna blandas i en kastrull upphettas och får av svalna varefter det inarbetas i degen, vilken därefter knådas färdig och åter får jäsa upp. Degen utbakas sedan till avlånge bröd vilka sedan de jäst upp naggas och insätts i god ugnsvärme att gräddas i 1/2 timme. Penslas med varmt vatten ett par gånger under bakningen. Då bröden uttagits läggs de mellan filter för att kallna långsamt så att ej skorpan bliver hård.

Kakaoris

2 1/2 dl risgryn	1/2 l mjölk
2 msk kakaopulver	1/2 dl socker
2 l vatten	

Grynen rensas, skållas i hett vatten och kokas mjuka i vattnet. Då grynen äro nära färdigkokta, tillsättes kakaopulvret, utvispat i mjölken. När grynen äro väl kokta, tillsättes sockret. Serveras med mjölk.

HEDESUNDA HEMBYGDSFÖRENING

INKOMSTER 1983

Medlemsavgifter	6.020:-
Gåvor	2.025:-
Hedesunda Brandförsäkringsbolag 100 år	10.000:-
Lotterier, fester, resor	24.701:35
Bidrag från Gävle kommun	12.300:-
Hyror	6.460:-
Böcker	9.160:-
Vykort o. manschettknappar	183:80
Räntor	<u>5.055:51</u>
	75.905:66
Underskott	<u>6.974:09</u>
	<u>Kronor 82.879:75</u>

UTGIFTER 1983

Trycksaker, porto, telefon m.m.	11.957:-
Tryckning av "Gamla tider"	23.512:-
Hyra, NTO	1.400:-
Arrende, Åsudden	10:-
El	6.620:40
Försäkringar	2.247:-
Reparationer och underhåll	28.618:10
Årsavgifter	675:-
Diverse kostnader	4.285:05
Räntor: lån	3.500:-
badet	<u>55:20</u>
	<u>3.555:20</u>
	<u>Kronor 82.879:75</u>

ÅRSMÖTET

hålles i Stavgården
lördagen den 7 april kl. 14.

T I L L G Å N G A R

	<u>31/12 1982</u>	<u>31/12 1983</u>
Kassabehållning	5.059:40	14.489:85
Postgiro	6.268:12	6.058:51
Bank	66.088:-	51.465:57
Bank (badet)	617:95	673:15
Fordran av Länsarbetsnämnden	<u>4.671:50</u>	
Kronor	<u>82.704:97</u>	<u>72.687:08</u>

SKULDER och EGET KAPITAL

Personalskatt	3.169:-	
Redovisningsskuld		70:-
Badet	617:95	673:15
Lån	35.000:-	35.000:-
Eget kapital	<u>43.918:02</u>	<u>36.943:93</u>
Kronor	<u>82.704:97</u>	<u>72.687:08</u>

Eget kapital 31/12 1982	43.918:02
Underskott 1983 enl. spec.	<u>6.974:09</u>
Eget kapital 31/12 1983	<u>36.943:93</u>

ÖPPET HUS med LOPPMARKNAD

Stavgården

Lördagen den 12 maj med början kl. 11

Försäljning av hembakat bröd. Kaffeservering.

SAKER till loppmarknaden (ej möbler) mottages tacksamt!

Hänvändelse till Birgit Kvist. Tel. 10421.

KYRKSTIGEN

Kristi Himmelfärds Dag, torsdagen den 31 maj.

Samling vid Brunberget kl. 7.30

Ta med kaffe eller annan dryck!